

AZ ISKOLAI ÉNHATÉKONYSÁG, AZ ISKOLAI JÓLLÉT ÉS A SZOCIÁLIS KOMMUNIKÁCIÓ KAPCSOLATA

T-21

Ladányi Éva

Szegedi Tudományegyetem, Neveléstudományi Doktori Iskola

Kulcsszavak: énhatékonyság; iskolai jóllét; szociális kommunikáció

Előadásomban az iskolai énhatékonyság, az iskolai jóllét és a kommunikációs képesség jellemzőit, valamint ezek kapcsolatát feltételező elméleti keretet mutatok be serdülők körében. Előadásom célja, hogy bemutassam a fogalmak lehetséges kapcsolódási pontját, igazoljam, hogy az összefüggés-vizsgálat a szakirodalmi áttekintés alapján megalapozott. Kutatásom fókuszában az iskolai énhatékonyság, az iskolai jóllét mellett ezek szociális vetülete áll. Ennek vizsgálatára a szociális kommunikációs képesség mérése lehet alkalmas, amely a szociális kompetencia egyik összetevője. Nagy (1997) a nevelés céljának határozza meg a szociális kommunikatív képességek fejlődésének segítését. Az iskolai és a társas énhatékonyság egyik kapcsolóeleme a kommunikáció, hiszen ez utóbbi meghatározza az iskolai személyes kapcsolatokat. Mindez az iskolai jóllétet befolyásoló tényező is lehet, hiszen az iskolai jóllét fogalma hétköznapi értelemben azt jelzi, hogy a tanuló általában hogyan érzi magát az iskolában.

Az énhatékonyság iskolai környezetben történő vizsgálatának fókuszában leginkább a tanulók teljesítménye, a tanulás hatékonysága áll, kevésbé elemzik azt, hogy az énhatékonyság érzése hogyan függ össze az iskolai jólléttel, s mind az énhatékonyság, mind a jóllét kifejezése milyen kommunikációs eszközökkel történik, milyen kommunikációban tükröződik. Az iskolai jóllét alakulásában a társas kapcsolatok, a támogató kortársi környezetek meghatározóak, és az énhatékonyság társas jellemzői is fontos szerepet játszanak az iskolai jóllét növekedésében. A magasabb társas énhatékonyság segíti a közösségbe való hatékonyabb beilleszkedést és a kölcsönös támogatás kialakítását, valamint a társakkal való sikeres kommunikációt. A kielégítő társas kapcsolatok fenntartása számos kommunikációs stratégiát követel az egyéntől, melyek a munkavégzéshez, a sikerek eléréséhez, a jóllét érzéséhez is elengedhetetlenek.

A kutatás során az iskolai énhatékonyság, az iskolai jóllét és a szociális kommunikációs képesség serdülőkori jellemzőit és kapcsolatát vizsgálom, amit – tudomásom szerint – ilyen komplexitásban még nem tettek meg. A komplexitásnak köszönhetően várható, hogy megismerjük ezek újabb jellemzőit is, illetve kapcsolatukat, valamint mind a három részterület esetében bővíthető az elméleti modell is. A kutatás révén olyan empirikus adatok születnek, amelyek felhasználásával a későbbiekben fejlesztőprogramok dolgozhatók ki serdülők számára.

A bemutatott szakirodalmakra alapozva a hipotézisem az, hogy a magasabb énhatékonyságú tanulók iskolai jólléte és a jobb kommunikációs képességű tanulók iskolai jólléte pozitívabb, valamint a magasabb énhatékonyságú tanulók jobb kommunikációs képességgel is rendelkeznek. Az életkori és a nem szerinti sajátosságok és összefüggések feltárásával és értelmezésével bővíthet az iskolai énhatékonyság tényezőinek köre, és az iskolai jóllétet meghatározó kategóriák száma nőhet a kommunikációs képesség vizsgálatának bevonásával.